

กลยุทธ์การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลย

Strategy for Developing Teacher Production of Higher Education Institutions in Loei Province

เอกลักษณ์ คงทิพย์

Akekalak Kongthip

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

E-mail: k.akekalak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลย การผลิตครูในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปมากจากอดีตที่ผ่านมา แต่ยังไม่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ประกอบกับนโยบายการพัฒนาครูที่มีเป้าหมายสำคัญคือการเตรียมแรงงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะที่หลากหลาย รวมทั้งเพิ่มทักษะใหม่ให้แรงงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานและต่อยอดเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการผลิตครูของสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเลย นอกจากจะเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแล้ว การผลิตครูจะต้องเน้นการสร้างสมรรถนะที่สำคัญให้สามารถสนับสนุนการพัฒนากำลังคนตามนโยบายการพัฒนาประเทศ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คำสำคัญ: กลยุทธ์การพัฒนา, การผลิตครู, สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลย

ABSTRACT

This article aims to present strategies for developing teacher production at higher education institutions in Loei Province. Teacher production today has changed and evolved a lot from the past. But it still does not respond to the rapid changes in the lifestyles of people in society and the changes in global society. In addition, the teacher development policy has an important goal: Preparing a workforce that can appropriately respond to local needs. Have a variety of skills including adding new skills to workers to bring about changes in their work and continue to build connections in accordance with the direction of national development together with the production of teachers at educational institutions in Loei Province In addition to being in accordance with the Higher Education Qualifications Standards Framework, Teacher production must focus on building important competencies to support human resource development according to the national development policy. To produce graduates with desirable characteristics according to the criteria of the Office of the Higher Education Commission.

Keywords: Strategy for Developing, Teacher Production, Higher Education Institutions in Loei Province

บทนำ

การผลิตครูในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปมากจากอดีตที่ผ่านมา แต่ยังไม่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งมีสาเหตุจากความก้าวหน้าของสื่อเทคโนโลยี ความคิดความเชื่อทางการเมือง และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อทุกสาขาอาชีพ วิชาชีพครูซึ่งเป็นส่วนสำคัญในระบบการศึกษาที่จะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครูรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย จึงให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพของครู ดังเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 มาตรา 52 ระบุว่า “...ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง” ส่วนข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) ได้ระบุให้การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่เป็นหนึ่งในประเด็นที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน โดยมุ่งพัฒนาให้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้สามารถดึงดูดคนดี คนเก่ง และคนที่รักในวิชาชีพครู มีปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาเพียงพอตามเกณฑ์และสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน มีการพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพชีวิต มีความมั่นคงในอาชีพและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2561 สถาบันการครูศึกษาได้ผลิตครูหลักสูตร 5 ปี ให้มีคุณภาพมาโดยตลอด จนกระทั่งผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการผลิตครูในโครงการเพชรในตม หลักสูตร 4 ปี จำนวน 22 รุ่น กับหลักสูตร 5 ปี จำนวน 6 รุ่น ที่ชี้ให้เห็นว่า คุณภาพบัณฑิตไม่แตกต่างกัน (อุดม คชินทร, 2561) แสดงให้เห็นว่า จำนวนปีในการผลิตครูไม่ใช่สาระสำคัญ แต่อยู่ที่กระบวนการผลิตครูซึ่งเป็นการตอกย้ำความสำคัญของการผลิตครูในหลักสูตร 4 ปี ให้มีความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ในปีการศึกษา 2562 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF) เพื่อใช้เป็นทิศทางให้กับสถาบันผลิตครูนำไปใช้พัฒนานักศึกษาครูให้เป็นผู้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีในสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การพัฒนาวิชาชีพครู ทำให้ได้ครูที่เป็นบุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทั้งทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน โดยมีองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงพร้อมในด้านความรู้ในวิทยาการในฐานะครูและพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความสามารถและทักษะในด้านการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ สัมกับเป็นบุคลากร ในวิชาชีพชั้นสูง มีคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพสมกับความเป็นครู และมีความรู้อย่าง ลึกซึ้ง กว้างขวางในศาสตร์สาขาที่สอน (Subject Matter) อันนำไปสู่บุคลากรวิชาชีพ ผู้ซึ่งสมควรได้รับใบประกอบวิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่สภาวิชาชีพครูจะกำหนด การดำเนินการเพื่อยกระดับ มาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงและเป็นที่ยอมรับจากสังคมทั่วไป

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) เป็นดัชนีติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนามนุษย์ในระดับจังหวัดของประเทศไทย เริ่มจัดทำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (หรือ UNDP) ต่อมาสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เข้ามาทำหน้าที่นี้แทนตั้งแต่ปี 2560 ลำดับดัชนีความก้าวหน้าของคนในแต่ละด้าน ของจังหวัดเลย ในปี 2564 พบว่า ด้านการศึกษา อยู่ลำดับที่ 67 ของประเทศ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย, 2564) ซึ่งจังหวัดเลย เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ตั้งอยู่ในแอ่งสกลนครและอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (กลุ่มจังหวัดสลายดี) ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 540 กิโลเมตร มีสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาอยู่ 3 มหาวิทยาลัย คือ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ) 2. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย (มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ) และ 3. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง (มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ)

จากความสำคัญของการผลิตครูที่กำลังมาข้างหน้า ประกอบกับนโยบายการพัฒนาครูที่มีเป้าหมายสำคัญคือ การเตรียมแรงงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะที่หลากหลาย รวมทั้งเพิ่มทักษะใหม่ให้แรงงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน และต่อยอดเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการผลิตครูของสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเลย นอกจากจะเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแล้ว การผลิตครูจะต้องเน้นการสร้างสมรรถนะที่สำคัญให้สามารถสนับสนุนการพัฒนากำลังคนตามนโยบายการพัฒนาประเทศ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

สภาพทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาการผลิตครู

การอุดมศึกษาไทยปัจจุบันกำลังเผชิญกับเทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่ที่พร้อมจะนำหน้ากระบวนการทางด้านการศึกษาที่ใช้กันมายาวนาน วิฤตการณ์ที่ไม่สามารถผลิตบัณฑิตหรือคนวัยทำงานให้มีทักษะการทำงานสมัยใหม่ หรือสมรรถนะที่สูงพอจะเผชิญกับการทำงานในยุคเปลี่ยนโลก ทำให้เกิดคำถามว่า กระบวนการผลิตครูวิชาชีพ และองค์ประกอบในการผลิตที่จะส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาของไทยพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือยัง การปฏิรูปการอุดมศึกษากับการผลิตบัณฑิตให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบัน นโยบายและยุทธศาสตร์ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) (สงกรานต์ ชุนทิพย์ทอง, 2566)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ได้มีการศึกษาวิจัยเรื่อง สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย พบว่า ระบบการพัฒนาครูไทยของหน่วยงานต่างๆ ในปัจจุบันยังคงมีลักษณะต่างคนต่างทำ ถึงแม้จะมีสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่จะเชื่อมประสานงานด้านการพัฒนาครูแต่ยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากสถาบันดังกล่าวเป็นองค์กรขนาดเล็กเทียบเท่าสำนักหนึ่งเท่านั้น จึงไม่มีอำนาจหรือพลังที่เพียงพอที่จะประสานการดำเนินงานด้านการพัฒนาครูของหน่วยงานอื่น องค์กรจึงขาดภาวะผู้นำในการกำหนดทิศทางและนโยบายการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศ การทำงานจึงทำได้เพียงการจัดฝึกอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก หรือทำเฉพาะเรื่อง จากนโยบายการปฏิรูปการอุดมศึกษาของไทย เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรวัยทำงานกระบวนการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูที่ควรได้รับการพัฒนาสู่ความร่วมมือและทันสมัย การผลิตครูวิชาชีพเพื่อการยกระดับคุณภาพกระบวนการผลิตบัณฑิตจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศได้ สถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตครูวิชาชีพ และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จึงควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนกระบวนการในหลักสูตรการเรียนการสอน โดยปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้นักศึกษาได้เข้าถึงแหล่งบ่มเพาะคุณลักษณะและบุคลิกภาพความเป็นครูด้วยการปฏิบัติงานจริง เปลี่ยนรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นการปฏิบัติการอันจะบ่มเพาะความเป็นครูอย่างเข้มข้น ประสบการณ์ตรงในฐานะครูปฏิบัติการในโรงเรียน จะก่อให้เกิดเป็นทักษะและสมรรถนะที่ต้องใช้จริง เกิดความมั่นใจในวิชาชีพครู

การพัฒนาคุณภาพครูให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผลิตครูและพัฒนาครู โดยเน้นครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบ กระบวนการผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี ให้มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู คณาจารย์ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอตามเกณฑ์ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

มีมาตรฐาน ขณะเดียวกันสามารถพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีสภามหาวิทยาลัยที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญกำลังใจ อยู่ได้อย่างยั่งยืน โดยกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ คือ (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง, 2566)

1. การพัฒนาระบบผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรการหลัก คือ ปรับระบบการผลิตและให้มีสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ที่เน้นความเป็นเลิศด้านการผลิตครู วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพครู รวมทั้งมีระบบประกันและรับรองคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูและสถาบันผลิตครู (คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์)

2. การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาครูประจำการ ทั้งนี้ให้สถาบันการผลิตครู คือ “คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์” ร่วมเป็นเครือข่ายการพัฒนาและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนา หน่วยงานต่างๆ นี้ สภามหาวิทยาลัย คือ ครูสภามอบรอง

จากเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา จะเห็นว่า “ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์” ซึ่งเป็นชื่อของคณะวิชาในสถาบันผลิตครู พัฒนาคูในสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นคำหรือชื่อที่สำคัญยิ่ง และจำเป็นยิ่งในกระบวนการผลิตครู และพัฒนาคูยุคใหม่

โดยสรุป ปัญหาของระบบการผลิตครูนั้น มีในประเทศไทยมายาวนาน มีนักวิชาการนักการศึกษา และนักวิจัยหลายท่าน ได้กล่าวถึงปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ ได้แก่ การผลิตครูไม่ได้เน้นพัฒนาสมรรถนะการสอนใหม่ๆ หลักสูตรไม่ได้บูรณาการเนื้อหา การสอน การเน้นภาคปฏิบัติน้อยเกินไป ไม่ได้เน้นกระบวนการการปรับปรุงการสอน สถาบันผลิตครูอ่อนแอ การขาดการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู คุณภาพของครูตกต่ำ การขาดแคลนครูของครู นโยบายผลิตครูขาดความต่อเนื่อง การขาดแคลนงบประมาณ ความไม่สอดคล้องของอัตราการผลิตครูกับความต้องการใช้ครูจริง ขาดความร่วมมือของภาคส่วนในการผลิตครู หลักสูตรอาชีวศึกษาและปัญหาของระบบการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เป็นต้น

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลย

สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรทางการศึกษา เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนในการเตรียมครูที่มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมสำหรับการทำหน้าที่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ไม่ต่างจากสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคอื่น ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลย มีสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตครูอยู่ 3 มหาวิทยาลัย คือ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ)

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ เปิดทำการเรียนการสอนใน 5 คณะ บนพื้นที่ทุ่งชุมทอง มีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นสถานฝึกหัดนักศึกษาคณะครุศาสตร์ และมีศูนย์การศึกษาจังหวัดขอนแก่นเป็นเสมือนวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย มีหลักสูตรการผลิตครูสังกัดคณะครุศาสตร์ ดังนี้

หลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ)

1) สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	10) สาขาวิชาภาษาไทย
2) สาขาวิชาชีววิทยา	11) สาขาวิชาฟิสิกส์
3) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ	12) สาขาวิชาเคมี
4) สาขาวิชาคณิตศาสตร์	13) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
5) สาขาวิชาพลศึกษา	14) สาขาวิชาศิลปศึกษา
6) สาขาวิชาสังคมศึกษา	15) สาขาวิชาดนตรีศึกษา
7) สาขาวิชาการประถมศึกษา	16) สาขาวิชานาฏศิลป์
8) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป	17) สาขาบรรณารักษศาสตร์และภาษาอังกฤษ
9) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา	

2. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย (มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ)

วิทยาลัยสงฆ์เลย เป็นส่วนการจัดการศึกษาที่ขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ที่ตั้งอยู่ ตำบลลำไทร อำเภอน้ำหนาว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีอัตลักษณ์ด้านส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นแหล่งกลางทางวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณร สนองนโยบายของรัฐบาลในการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงแก่ผู้ด้อยโอกาส เปิดโอกาส ให้บุคลากรในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมดำเนินการ จัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เปิดการเรียนการสอนสำหรับบรรพชิตและบุคคลทั่วไป ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาโท ระดับปริญญาตรี เปิดสอน 3 หลักสูตร และระดับปริญญาโท 3 หลักสูตร

หลักสูตรผลิตครูระดับปริญญาตรี เปิดสอน 1 หลักสูตร ได้แก่

- หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

3. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง (มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง (มมร.) จังหวัดเลย เป็นวิทยาเขตที่ขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ที่ตั้งอยู่ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีอัตลักษณ์ด้านการส่งเสริมศีลธรรม สร้างคนดี บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคม และสร้างโอกาสและอนาคตสำหรับทุกคน เปิดการเรียนการสอนสำหรับบรรพชิตและบุคคลทั่วไป ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก ระดับปริญญาตรี เปิดสอน 5 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 3 หลักสูตร และระดับปริญญาเอก 2 หลักสูตร

หลักสูตรผลิตครูระดับปริญญาตรี เปิดสอน 3 หลักสูตร ได้แก่

- 1) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
- 2) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
- 3) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

ซึ่งบทบาทที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษา มีดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาทักษะการสอน สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่จัดการสอนและอบรมที่จำเป็นเพื่อให้ครูมีทักษะการสอนที่ดีและประสิทธิภาพในการสอนนักเรียนทุกระดับชั้น

2. การเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ สถาบันต้องทำหน้าที่ส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับครู ทำให้พวกเขาเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญในการสอนและการเรียนรู้

3. การพัฒนาทักษะทางปฏิบัติ สถาบันควรจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาทักษะทางปฏิบัติที่จำเป็นสำหรับการสอน เช่น การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานการณ์จริง การจัดสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียน และการใช้เทคโนโลยีการศึกษา

4. การสนับสนุนทักษะทางการแก้ไขปัญหา สถาบันควรเตรียมครูให้มีทักษะทางการแก้ไขปัญหาและการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้พวกเขาสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความหลากหลายของนักเรียน

5. การส่งเสริมจรรยาบรรณและคุณธรรม สถาบันควรเน้นให้ครูมีมโนธรรมและจรรยาบรรณที่ดี เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีในทุกๆ ด้านสำหรับนักเรียน

6. การสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ในทุกๆ ด้าน สถาบันควรสนับสนุนครูในการพัฒนาทักษะส่วนตัวและอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษา การจัดงานอบรม หรือการส่งเสริมให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาครูมีผลต่อคุณภาพของการศึกษาทั้งหมด และสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการช่วยสร้างครูที่มีความรู้ ทักษะ และจรรยาบรรณที่ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและนักเรียนในปัจจุบันและอนาคต

เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถส่งเสริมการพัฒนาการผลิตครูได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แนวทางที่สถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูสามารถนำไปใช้ได้ ได้แก่

1. การปรับปรุงหลักสูตร การตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในสังคมควรส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของตนอยู่เสมอ ให้เน้นทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสังคม นอกจากนี้ยังควรให้โอกาสในการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน หรือการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและภาคเอกชน

2. การพัฒนาทักษะการสอน สถาบันควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการสอนของครู ให้มีการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนครูในการปรับใช้แนวทางการสอนที่เข้ากับความสามารถของนักเรียน

3. การสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม สถาบันควรสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมในด้านการศึกษา เพื่อให้ครูมีโอกาสในการพัฒนาแนวทางการสอนที่มีความหลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษา

4. การให้บริการทางความรู้ สถาบันควรจัดโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ระหว่างครู ซึ่งจะช่วยสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่กระตุ้นและสนับสนุนกัน

5. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลของครู เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการสอนและการทำงานร่วมกับนักเรียนและผู้ปกครอง

6. การสนับสนุนครูในการพัฒนาอาชีพ การให้โอกาสในการฝึกอบรมตลอดชีวิต การให้คำปรึกษาการเลื่อนขั้น และการสนับสนุนในการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนของครู

การปรับปรุงและการพัฒนาครูเป็นกระบวนการที่ต้องมีการติดตามและปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้ครูมีความพร้อมในการทำงานกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

กลยุทธ์การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษา

การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษามีหลายกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อให้ครูมีความพร้อมและมีคุณภาพในการสอน และแนะนำนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการพัฒนาครูในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญอย่างมากเพื่อให้เกิดผู้สอนที่มีความรู้ ทักษะ และความพร้อมที่จะนำไปสู่การพัฒนาและสร้างสรรค์นักเรียนให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมกับยุคปัจจุบันและอนาคต

จากรายงานการวิจัย เรื่อง การสังเคราะห์ระบบและแนวทางการปฏิรูปการพัฒนาวิชาชีพครู: จากแนวคิดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การปฏิบัติ ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ (2562) พบว่า

1. ปริมาณการผลิตครูที่เกินความต้องการ การศึกษาไทยกำลังเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านสำคัญ ในช่วงปี พ.ศ. 2556-2567 ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวนไม่น้อยกว่า 1.9 แสนคน หรือครึ่งหนึ่งของจำนวนครูทั้งหมดกำลังจะเกษียณอายุราชการ และโรงเรียนจะต้องบรรจุครูใหม่ ประมาณ 1.6 แสนคนเข้ามาทดแทน หรือคิดเป็นร้อยละ 48 ของจำนวนครูทั้งหมดในปี พ.ศ.2568 ขณะที่มีการผลิตครูเกินความต้องการไปประมาณ 10 เท่า ถึงแม้ว่าจะมีนักเรียนเลือกคณะศึกษาศาสตร์เป็นอันดับ 1 มากขึ้น แต่ส่วนใหญ่สถาบันฝึกหัดครูต่างๆ มีอิสระในการรับ ไม่มีข้อมูลความต้องการครูในอนาคตรายสาขาสำหรับการวางแผนผลิตครู สภาพที่ผ่านมามีลักษณะต่างคนต่างผลิต ไม่มีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นนักศึกษาฝึกหัดครูร่วมกัน

2. ระบบการฝึกหัดครู ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่ระบบการฝึกหัดครูของไทยแตกต่างจากนานาชาติ คือ การไม่แยกหลักสูตรฝึกหัดครูและการใช้ครูเป็นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ขณะที่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยเหมือนกับทั่วโลกคือ ระดับประถมศึกษาเน้นความรู้ทั่วไป และมัธยมศึกษาเน้นความรู้ที่เฉพาะเจาะลึกขึ้น แต่หลักสูตรฝึกหัดครูของไทยกลับไม่ได้แยกว่าเป็นหลักสูตรฝึกหัดครูระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษา ซึ่งความเป็นจริงแล้วประเทศไทยมีระบบการฝึกหัดครูและการใช้ครูที่แยกเป็นระดับประถมศึกษาและมัศึกษามาตั้งแต่ปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 หลังจากรับเอาระบบโรงเรียนเข้ามา ได้เริ่มต้นการฝึกหัดครูขึ้นโดยยึดต้นแบบของประเทศอังกฤษ ที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม)

3. หลักสูตรการฝึกหัดครู ได้ทำการศึกษา พบว่า มาตรฐานวิชาชีพที่คุรุสากำหนด ไม่ได้เชื่อมโยงระหว่างสถาบัน ฝึกหัดครูฝ่ายผลิตกับโรงเรียนที่เป็นผู้ใช้ครูในมาตรฐานที่กำหนดไว้ยังขาดเรื่องทักษะการสอนเนื้อหา การประเมินความก้าวหน้า ของผู้เรียน การใช้ ICT และการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จุดอ่อนสำคัญอีกอย่างหนึ่งของระบบหลักสูตรฝึกหัดครูคือ การเรียนวิชาวิธีการสอนเนื้อหา (Pedagogical Content Knowledge) หรือ PCK ประเด็นนี้สถาบันการวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย TDR ทำการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้เรียนวิชา PCK ค่อนข้างน้อย เพราะเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสากำหนดไม่ได้ให้ ความสำคัญกับวิชา PCK เท่ากับการเรียนวิชาเอกและวิชาการศึกษา โดยกำหนดว่า หลักสูตร 5 ปี ต้องมีการเรียนไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต แบ่งเป็นกลุ่มวิชาเอกไม่น้อยกว่า 78 หน่วยกิต หรือ ร้อยละ 49 ของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด กลุ่มวิชาการศึกษา ไม่น้อยกว่า 46 หน่วยกิตหรือร้อยละ 29 และที่เหลือเป็นวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาเสรีซึ่งไม่มีการกำหนดหน่วยกิตการเรียนวิชา PCK แต่อย่างใด ขณะที่ประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง เช่น สิงคโปร์กำหนดวิชา PCK ที่นักศึกษาต้องเรียนไว้ร้อยละ 18 เกาหลีใต้กำหนดไว้ร้อยละ 20-40 ขณะที่ฟินแลนด์กำหนดไว้ร้อยละ 21 ของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด

4. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระบบการให้ใบอนุญาตตามนี้มีลักษณะเป็นไปแบบอัตโนมัติ โดยนักศึกษาที่จบการศึกษา ตามหลักสูตรฝึกหัดครู สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ ส่วนการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจะต้องทำทุก 5 ปี โดย OECD ชี้ว่าหลักเกณฑ์การต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูยังไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่เป็นไปโดยอัตโนมัติ ไม่มีการประกัน คุณภาพการสอนครูในการขอต่อใบอนุญาตฯ และขาดความเข้มงวดในการประเมินคุณ สมบัติของผู้ขอมีใบอนุญาตฯ นอกจากนี้ OECD/UNESCO ยังเห็นว่า การออกใบอนุญาตฯ ในบางกรณี ยังมีความไม่ชัดเจนและขาดความโปร่งใส คุรุสภาให้ใบอนุญาต แก่ผู้จบการศึกษาจากหลักสูตรที่ได้รับการรับรองโดยคุรุสภาทุกคน นอกจากนี้ คุรุสภายังอนุญาตให้ผู้ไม่มีใบอนุญาตฯ เข้าสู่วิชาชีพได้ชั่วคราว โดยจะออกหนังสืออนุญาตทำการสอน โดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งมีอายุ 2 ปี และต่ออายุได้อีก 2 ปี โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตทำการสอนฯ พัฒนาศักยภาพจนได้รับใบอนุญาตภายในเวลาที่กำหนด โดยให้เหตุผล เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูในบางสาขา แต่วิธีการนี้กลับสร้างปัญหาอื่นตามมาอีก เช่น ความไม่โปร่งใสในการออก ใบอนุญาตฯ หรือเมื่อได้รับใบอนุญาตฯ แล้วก็มีมีการโยกย้ายหรือไปสอบแข่งขันเพื่อบรรจุยังโรงเรียนอื่น จึงไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหา ที่ยั่งยืน

5. เอกภาพในเชิงนโยบายของการพัฒนาวิชาชีพครู จากรายงานของ OECD/UNESCO (2016: 201) วิเคราะห์ว่า ระบบหลักสูตรฝึกหัดครูในปัจจุบันว่า การรับรองหลักสูตรมีเจ้าภาพหลายหน่วยงาน (สกอ.เดิม คุรุสภา และก.ค.ศ.) จึงขาด เอกภาพเชิงนโยบายและการปฏิบัติ ทำให้หลักสูตรฝึกหัดครูออกแบบให้สะท้อนมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา แต่ไม่เชื่อมโยงกับ จุดเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน นอกจากนี้ OECD/UNESCO (2016: 201) ยังวิเคราะห์ ประเทศไทยได้แยกบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิชาชีพครูออกถึง 12 หน่วยงาน สภาพการการจัดการพัฒนา วิชาชีพครูจึงขึ้นอยู่กับต้นสังกัดของครูที่ต่างหน่วยต่างดำเนินการและรับผิดชอบเอง โดยไม่ได้ยึดโยงกับมาตรฐานสมรรถนะ วิชาชีพที่คุรุสากำหนด นอกจากนี้ นโยบายของผู้บริหารกระทรวงในแต่ละช่วงก็ส่งผลต่อรูปแบบ ระบบจัดการพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงจุดเน้นที่รัฐมนตรีต้องการพัฒนาครูตามนโยบายของตนเอง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้มีการศึกษาประสิทธิภาพของ รูปแบบวิธีการ หรือประสิทธิผลของการพัฒนา หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา ดังนั้นการพัฒนาวิชาชีพครูของไทยจึงเป็นไป ในลักษณะขาดหลักการและจุดยึดโยงที่ต่อเนื่อง และใช้เวลาเพียงพอนำไปสู่การพัฒนาทักษะวิชาชีพเชิงลึกของครูได้

6. ทิศทางของการพัฒนาวิชาชีพครู ระบบการสนับสนุนการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของไไทยนั้นมีปัจจัยหลาย อย่างที่เป็นอุปสรรค ซึ่งจากรายงานของ OECD/UNESCO (2016: 215) พบว่า ครูมีภาระงานที่แตกต่างกันระหว่างโรงเรียน ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยในโรงเรียนขนาดเล็กครูจะมีภาระงานงานอื่นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อชั่วโมงการสอนและ คุณภาพการสอน การพัฒนาวิทยฐานะไม่ยึดโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของเด็ก ส่วนใหญ่เป็นการเสนอเอกสารหลักฐาน ซึ่งครูต้อง

ใช้เวลาจัดทำ ทำให้เกิดภาระงานเพิ่มขึ้นอีก โรงเรียนไม่มีโครงสร้างเวลาพอที่ครูจะมีโอกาสแลกเปลี่ยนการสอนในรูปแบบชุมชนวิชาชีพ เนื่องจากภาระการเรียนรู้ที่กำหนดตามหลักสูตรมีจำนวนมาก และภาระงานอื่นๆ ของโรงเรียนที่ครูต้องปฏิบัติ และผู้บริหารโรงเรียนยังขาดศักยภาพในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาครูรูปแบบชุมชนวิชาชีพ ดังนั้นการพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าทางวิชาชีพควรอยู่บนฐานสมรรถนะของครู ซึ่ง Jensen และคณะ (Jensen et al, 2012: 26) เสนอไว้ว่า การสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูต้องสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการพัฒนาวิชาชีพนั้น ภาระงานสอนและงานอื่นของโรงเรียนมีผลต่อแรงจูงใจในการสอนและคุณภาพการสอน กล่าวคือภาระงานสอนและงานอื่นนั้นเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและหมดไฟในที่สุด

การพัฒนาการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษาสามารถดำเนินไปในลักษณะของการกำหนดกลยุทธ์ ที่มีความร่วมมือและเน้นความชัดเจน เพื่อให้ครูมีความพร้อมและสามารถตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น กลยุทธ์บางประการที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำมาใช้ ดังนี้

1. การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูต้องตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงในสังคมและท้องถิ่น และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาและอุตสาหกรรม

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูต้องสนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสอนและการเรียนรู้ในหลักสูตร

2. การพัฒนาทักษะการสอนและการเรียนรู้

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูต้องจัดทำโครงการฝึกอบรมที่ตอบสนองต่อทักษะการสอนที่ต้องการในสถานการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูควรสนับสนุนครูประจำการ ในการใช้เทคโนโลยีการศึกษาและเครื่องมือการสอนที่ให้ประสิทธิภาพ.

3. การสนับสนุนในการวิจัยและนวัตกรรม

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูต้องควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการวิจัยที่เน้นการพัฒนาวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูต้องสร้างพื้นที่สำหรับนวัตกรรมและการทดลองในการสอนและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4. การส่งเสริมการแบ่งปันความรู้

- สร้างชุมชนการเรียนรู้ในสถาบัน ที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ระหว่างครู

- สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ และภาคธุรกิจ

5. การให้โอกาสในการฝึกอบรมตลอดชีวิต

- สนับสนุนโครงการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงในสังคมและวงการ

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูต้องสร้างแผนการพัฒนาอาชีพที่ช่วยเสริมสร้างทักษะและความรู้ของครู

6. การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

- สนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสอนและการจัดการข้อมูล

- สนับสนุนครูในการใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการสอน

7. การให้การปรึกษาและสนับสนุนทางจิตวิทยา

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูควรจัดโครงการการปรึกษาและสนับสนุนทางจิตวิทยาเพื่อช่วยเสริมสร้างทักษะรวมทั้งการจัดการสถานการณ์ที่ซับซ้อนในการสอนและการเรียนรู้

- สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูต้องสนับสนุนครูในการบริหารจัดการกับภาวะเครียด และการทำงานที่มีความกดดัน

การปรับปรุงและการพัฒนานี้ควรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และในทำนองนี้ สถาบันอุดมศึกษาควรทำการประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์เป็นระยะเวลาเพื่อปรับปรุงและปรับสถานการณ์ตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการศึกษาและสังคม

ความรู้จากการศึกษา

การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่สำคัญเพื่อเตรียมครูให้พร้อมที่จะตอบสนองต่อความต้องการและเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษา ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน เริ่มต้นด้วยการทำการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษา เช่น การประเมินความสามารถของครูในการสอน การสร้างรายงานการประเมินผล หรือการสำรวจความต้องการในการพัฒนาทักษะของครู

2. กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพของครูที่ต้องการเพื่อสนับสนุนการพัฒนา และกำหนดเป้าหมายที่ต้องการทำให้เกิดขึ้นในระยะยาวและระยะสั้น

3. วางกลยุทธ์หลัก สร้างกลยุทธ์หลักที่จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาครูอย่างเหมาะสม เช่น การพัฒนาหลักสูตรการอบรม การสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต หรือการสร้างโครงสร้างการประเมินผล

4. วางแผนการดำเนินงาน กำหนดแผนการทำงานและกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครู เช่น การจัดอบรม การพัฒนาบทเรียน หรือโครงการพิเศษสำหรับครู

5. การประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์ สร้างกระบวนการประเมินเพื่อวัดผลและปรับปรุงกลยุทธ์ตามที่เห็นผลในการพัฒนาครู การนำเสนอข้อมูลและการประชุมเพื่อให้สามารถปรับปรุงกลยุทธ์ได้ตามความต้องการ

6. การเผยแพร่และการบริหารการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารและการเผยแพร่กลยุทธ์ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกคนในสถาบันมีความเข้าใจและร่วมมือในการปฏิบัติตามกลยุทธ์

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลย

กระบวนการนี้จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการผลิตครูที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษาได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ การพัฒนาการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการเตรียมครูให้พร้อมที่จะเป็นผู้สอนที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการและเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บางจุดสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้ในการพัฒนาการผลิตครู ได้แก่

1. การอบรมและพัฒนาครู สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มทักษะในการสอนและใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสนับสนุนในการพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหา การสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

2. การสร้างหลักสูตรการศึกษาที่ทันสมัย การออกแบบหลักสูตรการสอนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยี เพื่อให้ครูสามารถตอบสนองต่อความต้องการและสถานการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

3. การสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนา สถาบันอุดมศึกษาควรสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างแนวทางการสอนที่มีคุณภาพและเป็นเลิศ

4. การสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่สร้างสรรค์ การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสและแพลตฟอร์มในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอนที่ดีๆ และใช้เทคโนโลยีในการสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ

5. การส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างประเทศ: การเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูจากประเทศอื่น เพื่อเพิ่มความเข้าใจในวิธีการสอนและเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

6. การสร้างโอกาสในการพัฒนาส่วนบุคคล การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการพัฒนาทักษะส่วนบุคคล เช่น การจัดอบรมในเรื่องของจริยธรรม คุณค่าทางอารมณ์ และทักษะการคิดสร้างสรรค์

การพัฒนาการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างครูที่มีความรู้ ทักษะ และความพร้อมในการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและสังคมอย่างยั่งยืน

บทสรุป

การพัฒนาการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างครูที่มีคุณภาพ และมีสมรรถนะที่เหมาะสมในการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่สถาบันตั้งอยู่ เนื่องด้วยปัจจัยหลายๆ อย่างและความต้องการในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน บทสรุปของกลยุทธ์การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลยอาจประกอบด้วยข้อสำคัญ ได้แก่ 1) การอบรมและพัฒนาครู การให้ความสำคัญกับการอบรมและพัฒนาทักษะการสอนและการเรียนรู้ให้แก่ครู เพื่อให้พวกเขามีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อความต้องการและสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่ 2) การสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนา การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการทำวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างแนวทางการสอนที่มีคุณภาพและเป็นเลิศในการสอนในพื้นที่ 3) การสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่สร้างสรรค์ การสนับสนุนให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอนที่ดีๆ และใช้เทคโนโลยีในการสร้างสภาพการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ 4) การส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา การเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น เพื่อเพิ่มความเข้าใจในวิธีการสอนและเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 5) การสร้างโอกาสในการพัฒนาส่วนบุคคล การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการพัฒนาทักษะส่วนบุคคล เช่น การจัดอบรมในเรื่องของจริยธรรม คุณค่าทางอารมณ์ และทักษะการคิดสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่า การพัฒนาการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเลย เห็นได้ว่าความสำเร็จของกลยุทธ์มีความสำคัญที่จะช่วยสร้างครูที่มีคุณภาพและสามารถสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้แก่ นักเรียนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

รายการอ้างอิง

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม) **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56 ง. หน้า 12.
- ประวิต เอราวรรณ. (2562). การสังเคราะห์ระบบและแนวทางการปฏิรูปการพัฒนาวิชาชีพครู: จากแนวคิดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การปฏิบัติ. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 11(2). 160-178.
- พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. (2566). **ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์**. แหล่งที่มา https://elibrary.ksp.or.th/index.php?lvl=cmsspage&pageid=4&id_article=204 สืบค้นเมื่อ 8 พ.ย. 2566.
- สงกรานณ์ ขุนทิพย์ทอง. (2566). **พลิกโฉมหลักสูตรการผลิตครูวิชาชีพ**. แหล่งที่มา https://eledu.ssru.ac.th/songkran_kh/mod/page/view.php?id=85 สืบค้นเมื่อ 8 พ.ย. 2566.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย. (2564). **รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดเลย**. แหล่งที่มา : https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=Social_HAI. สืบค้นเมื่อ 6 พ.ย. 2566.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). **สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุดม คชินทร. (2561). **นโยบายการศึกษาไทยยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 4.0**. แหล่งที่มา <https://mgronline.com/daily/detail/9610000128683>. สืบค้นเมื่อ 6 พ.ย. 2566.
- Jensen, B., Hunter, A. Sonnemann, J. & Burns, T. (2012). **Catching Up: Learning from the Best School Systems in East Asia**. Grattan Institute, Carlton, Australia. From http://grattan.edu.au/wp-content/uploads/2014/04/129_report_learning_from_the_best_main.pdf Retrieved June 23, 2019.